A°. 1831. N°. 74.

SURINAAMSCHE COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

VRIJDAG, DEN 16 *SEPTEMBER*.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, den 2den Julij. Een der Warschausche dagbladen van den 28 Junij meldt, dat de veldmaarschalk graaf *Paskewits Eriwanski* reeds bij de Russische armee is aangekomen en het opperbevel overgenomen heeft.

De Poolsche Staats-Courant behelst een berigt uit Przemijsl van den 19den Junij, volgens hetwelk de opstand in Podolie en de Ukraine weder met nieuwe kracht losgebarsten is.

De *Warschausche Courrier* meldt, dat, volgens het berigt van eenen officier, die van den generaal *Chlapowski* komt, de opstand in Litthauen gewenschte gevolgen heeft.

— Uit Keulen meldt men het volgende; Het is niet te ontkennen, dat de blokkering der schelde en de moijelijke omstandigheden tusschen Holland en Belgie, den Rijnhandel verlammen en de oorzaak zijn dat de meeste consignatien, die voor Hollandsche en Belgische havens bestemd waren, eene andere rigting, namelijk naar de Elve en de Weser nemen. Gedurende de vorige maand kwamen hier opwaarts 58 en afwaarts 164 geladen vaartuigen aan; er vertrokken daarentegen 110 stroom-op en 115 stroom afwaarts. Het stoomschip *de Prinses Marianne* is, na eene gelukte proefreis, voor de beurt van hier naar Mentz en terug in dienst gesteld geworden, en vaart thans afwisselend met de *Fredrik Willem* en *Concordia*: zoodat de middelrijn de drie beste rivierstoombooten in geregelden dagelijkschen dienst heeft. Op den Nederrijn vaart daarentegen, behalve het goederen-stoomschip *de Stad Keulen*, slechts tweemalen in de week een passagierschip tusschen Rotterdam en hier. De stoomscheepvaart op den Bovenrijn is daarentegen zoo weinig geslaagd, dat de ondernemers niet eens de proef willen wagen, of eene meerdere uitbreiding van den dienst, namelijk tot Kohl, in plaats van gelijk tot hiertoe slechts tot Mannheim, misschien voordeeliger mogt uitvallen. In de laatste vergadering der maatschappij is besloten alles zoo spoedig mogelijk te verkoopen; naar men verneemt zal de maatschappij alhier, van het beginsel uitgaande dat het behoud der stoomvaart op den Bovenrijn en de Main, die op den Middelrijn voordeelig zijn kan, niet ongenegen wezen, dezelve voor hare rekening over te nemen.

MENGELWERK.

IETS, RAKENDE DEN VERMAARDEN VIOOLSPELER PAGANINI EN DESZELFS GEHEIM.

(Uit NICOLO PAGANINI, *sa Vie, sa Personne &c. par* G. E. ANDERS, *Paris*, 1831.)

De kunst van vioolspelen scheen in onze dagen tot een' trap van volkomenheid te zijn opgevoerd, bezwaarlijk nog te overtreffen door den bekwaamsten en stoutsten kunstenaar. De Rode's, de Lafont's, de Bériot's, de Baillot's [en wij, *Nederlanders*, mogen er met nationalen trots bijvoegen, de Kleine's, van Bree's en anderen] hadden geene mededingers te schromen. En evenwel is er een man opgetreden, een oorspronkelijk, zeldzaam Genie, die, het gebaande spoor versmadende, zich in het onbekende waagt, en, als 't ware, Model wordt van zichzelven. De muzikale wereld heeft nieuwe, verwonderlijke toonen gehoord, het scheppend vernuft erkend, en alle stemmen vereenigen zich in denzelfden uitroep van bewondering: « Er is slechts één PAGANINI!"

Italië heeft dit wonder gebaard. Te *Genua* werd Paganini van onbemiddelde ouders, op den 18 Februarij 1784, geboren. Zijn vader, Makelaar, beminde met geestrift de muzijk en speelde zelf de *mandoline*; maar de lessen die hij zijnen zoon gaf, waren alles behalve vaderlijk. Bij de geringste fout of de kleinste onachtzaamheid was droog brood zijn deel. Deze herhaalde strafoefeningen waren even min gepast voor zijn teeder gestel, als zijne vroegtijdige ontwikkeling dezelve behoefde. Zijne eerste proeven getuigden reeds van eene onweêrstaanbare, aangeborene neiging, om nieuwe en gewaagde akkoorden voor te brengen, wier denkbeeld zelfs bij meesters in de kunst niet was opgekomen. Een voorspellende droom zijner moeder besliste zijne geestdrift voor de viool: « Gij zult een groot Muzikant « worden, mijn zoon!" zeide zij eens tot hem: « Ik heb dezen nacht eene verschijning gehad: een Engel is mij verschenen, en heeft « mij de vervulling van een wensch, te mijner « keuze, toegezegd. Ik bad hem, u tot den « eersten der vioolspelers te maken, en de « Engel heeft mij zulks beloofd." Hetzij de vurige verbeelding eener *Italiaansche* vrouwe hier tot grondslag ligge, hetzij moederlijke list den droom uitdacht, om den zoon op te winden, vast gaat het, dat deze voorzegging op den jongen Paganini diepen indruk maakte, en dat hij aan het verwezenlijken derzelve van nu af aan al zijne krachten, ja heel zijn leven toewijdde.

Op zijn achtste jaar speelde hij reeds driemaal ter wake in de kerk, liet zich in Concertzalen hooren, en zelfs vóór dien tijd schreef hij eene sonaat, die echter met ander kinderlijk werk is verlooren geraakt. Negen jaren oud zijnde, verzocht de vermaarde Kastraat Marchesi den vader, zijnen zoon te vergunnen, op een Concert te zijnen voordeele zich te doen hooren, met wederkeerige toezegging van zijne medehulp bij het eerste Concert des jongen kunstenaars. Hier speelde Paganini variaties van het republikeinsche air, de *Carmagnole*.

Met zijnen eersten leermeester, Costa, kon hij zich niet vereenigen; vingers en strijkstok gehoorzaamden zijnen eigen' wil alleen. De beroemde Rolla, te *Parma*, zou dezen vervangen. Hij hield om ongesteldheid het bed, toen Paganini door zijnen vader aan hem zou worden voorgesteld. In een vertrek nabij de slaapkamer gebragt, lag daar, op de tafel, nevens eene viool, de jongste compositie diens meesters. De zoon begreep terstond des vaders wenk, greep het instrument, en speelde, op het gezigt af, het concert, met eene juistheid en vaardigheid, dat Rolla, verbaasd, zich oprigtte, en vroeg, welke meester hem dus kwam verrassen. « 't is een kind, dat speelt," was het antwoord. Rolla wilde het niet gelooven; maar, zich overtuigd hebbende, zeide hij tot den vader: « *Ik* kan uwen zoon niets leeren; ga naar Paër: bij mij zou het slechts tijdverlies voor hem zijn." Paër verwees hem tot Giretti; deze gaf hem zes maanden les in het contrapunt, en 24 fuga's, in dat tijdsbestek vervaardigd, getuige van de wijze, waarop hij zich dien korten leertijd ten nutte maakte.

Na eene kunstreize door de voornaamste steden van *Lombardije*, keerden vader en zoon weder naar *Genua*. De laatste, wars van het gestrenge vaderlijk opzicht, onttrok zich nu, in veertienjarigen leeftijd, op geene zeer voegzame wijze, aan het zelve; maar eerst 20 jaren later, in 1818, ving hij zijnen zwervenden togt door *Europa* aan. Zonder leidsman, geheel aan zich zelven overgelaten, struikelde en viel hij menigwerf, knoopte jammerlijke verbindtenissen, geraakte in handen van valsche spelers, even afgerigt op de kaard als hij op de viool, en verloor meermalen op éénen avond al de vrucht van verscheidene Concerten. Doch zijn verbazend talent herstelde telkens zijne verspilde fortuin, en rijke geschenken vloeiden hem toe. Te *Livorno* b. v. leende een voornaam liefhebber, Livron, hem zijne kostbare viool, en, toen hij hem het instrument wilde teruggeven, zeide deze tot hem; « Ik zal mij wel wachten, de snaren te ontwijden door *uwe* vingeren aangeraakt: mijne viool is de uwe." Een schilder te *Parma*, Pasini, bood hem eene andere aan, zeggende: « Zij is de uwe, zoo de uitvoerig van dit allermoeijelijkst concert" — hem eene zware compositie aanbiedende, die hem niet bekend *kon* zijn — « hetzelve evenare." De uitslag overtrof de stoutste verwachting.

Te *Lucca* als Orchestmeester aangesteld, beproefde hij voor het eerst, geheele muzijkstukken te spelen op ééne enkele snaar (de *sol*). Ten gevalle eener minnares aan het Hof van Princes Elisa, vervaardigde Paganini zijne *Scène amoureuse*. Met eene viool met slechts twee snaren optredende, wier eene de gewaarwordingen eener maagd, wier andere die des wanhopigen minnaars moest uitdrukken, wist hij eene soort van verliefde zamenspraak daar te stellen, waarin de smeltendste toonen der liefde werden afgewisseld door de hevigste driftvervoeringen der jaloezije. Dit tafereel eindigt met eene verzoening, en de twee hereenigde gelieven voeren nu, als 't ware, een *pas de deux* uit, dat de verrukkendste werking doet. — Na het eindigen van dit stuk, sprak Prinses Elisa tot hem: « Gij hebt het onmogelijke op *twee* snaren verrigt; zou *ééne enkele* niet voldoende zijn voor *uw* talent?" Deze ongemeene vraag kittelde zijne eigenliefde, en eenige weken daarna componeerde hij voor de vierde snaar eene sonaat, aan welke hij den naam gaf van *Napoleon*, en die fortuin maakte; « en naardien," zegt hij zelf, « de dag van gisteren altijd iets mededeelt aan dien van heden, heb ik die vaardigheid verworven, waarover men zich te onregte zoo zeer verwondert."

Te *Milaan* werd hij door den vermaarden Lafont uitgedaagd tot een' wedstrijd. Paganini liet zijner partij de keuze der stukken over. Eerst speelden zij gezamenlijk een concert van Kreutzer, en daarop Lafont variaties op een *Russisch* thema, waarna Paganini de zijne op *les Sorcières* uitvoerde. Beider spel werd algemeen toegejuigd; maar, terwijl men regt deed aan den eersten, van wege fraaiheid van toon en juistheid, was men het eens, dat, wat het sterk spelen aangaat, de laatste zijns gelijken niet heeft.

De tien volgende jaren werden besteed aan kunstreizen. Paganini kan niet rusten; elk jaar moet hij voor 't minst ééns van woonplaats veranderen. In 1818 te *Turin*, 1819 te *Florence* en *Napels*, in 1821 te *Rome*, in 1822 weder te *Milaan*, vroeg hem te laatstgemelder plaatse een zijner bewonderaars, of hij, gedurende zijn afzijn, vorderingen had gemaakt. « Dat schikt wel," was zijn antwoord; « Ik kan tegenwoordig het orchest ontberen." En inderdaad, hij accompagneert zich zelven; de melodie door een *pizzicato*, doende vergezeld gaan, paart hij beurtelings den toon der harp aan dien der viool, of wel dien van twee verschillende instrumenten.

In 1825 of 1826 werd hem te *Palermo*, in onecht, een zoon geboren; doch, in weerwil van zijne ingenomenheid met den kleinen Achillino, verstootte hij de moeder, zoo men wil van wege haar grillig en kwaad humeur. In 1827 kreeg hij van Paus Leo XII de ridderorde van de gouden spoor; eene onderscheiding, ook aan Gluck en Mozart verleend. Prins Metternich, hem aldaar gehoord hebbende, lokte hem naar *Weenen*. Hoewel de Faam hem vooruitgereisd was, overtrof hij ook dáár de stoutste verwachting. De eerste kunstenaars, gelijk Mayseder en

anderen, als onnavolgbare toovertoonen hoorende, stonden verbaasd, terwijl het werktuigelijke der uitvoering hun desgelijks een onoplosbaar vraagstuk toescheen. Dit was mede het geval in alle andere steden van *Duitschland*. Te *Weenen* steeg de bewondering tot een bespottelijk uiterste. Niet alleen huldigde de Mode zijnen naam in kapsel en kleedij, maar de lekkerbekken schonken dien aan hunne gebegten; zijn borstbeeld in boter en gekristalliseerde suiker werd overal met wellust door zijne bewonderaars genuttigd! Het biljart vond een coup uit *à la Paganini*, hoewel de *maestro* dat spel, welks behandeling onbestaanbaar geacht wordt met die van den strijkstok, niet verstond. Op snuifdoozen, cigaarkokers, rottingknoppen, vermenigvuldde men zijn afbeeldsel, al of niet gelijkende. Eene medalje werd zelfs te zijner eere geslagen. De stadsregering vereerde hem de groote medalje van *San Salvator*, en de Keizer den titel van *Virtuoos zijner Kapel*.

In 1829 bezocht Paganini *Praag*, *Dresden*, *Berlijn* en *Warschau*, en overal oogstte hij dezelfde bewondering. Over *Frankfort* en *Straatsburg* kwam hij te *Parijs*, waar hem thans een onthaal bejegent, dat van *Weenen* evenarende.

Wat zijn persoon betreft, deze beantwoordt geenszins aan het ideaal, hetwelk eene opgewondene verbeelding zich gemeenlijk van eenen kunstenaar vormt. Het is een lang, bleek, mager man, zeer onachtzaam gekleed, ziekelijk in zijn voorkomen, met een doordringenden; schuwen blik, zwart haar, onordelijk nederhangende, en zijne doodsche, gele kleur door het gitzwarte verhoogende; op zijne holle wangen, in zijne sombere oogen, slechts nu en dan door eene schittering van geestdrift verhelderd, in zijne gansche pijnlijke gelaatsuitdrukking teekent zich diepe zwaarmoedigheid. Bij het aanschouwen van den zwakken, lijdenden man verbaast zijn bestendig gespierd spel nog meer, en bewijst, hoe eene hoog opgewondene ziel het ligchaam ten slaaf weet te maken. « Wanneer ik speel," zegt hij zelf, « verander ik van natuur!" Inderdaad, zoodra zijne vingers de snaren aanraken, schijnt hij eensklaps, als het ware, van eene goddelijke vonk getroffen, die hem doordringt, electriseert, en aan zijnen geest het hemelsch vuur mededeelt. Maar deze aanblazing, welke hem te *Straatsburg*, te midden van zijn spel, een zenuwtoeval berokkende, betaalt hij steeds met eene koortsachtige uitputting, en eene lange slapeloosheid doet hem als dan voor het genot des oogenbliks boeten. Zijn geheugen staat hem evenzeer, als zijne andere talenten, ten dienste, en hij speelt zijne eigene compositie altijd zonder een blad muzijk voor zich. Zijn zelfvertrouwen, of liever zijne kunst, is zoo groot, dat hij meermalen op zijne aanplakbilletten eene soort van uitdaging deed, om elk muzijkstuk, dat men hem mogt willen voorleggen, voor de vuist te spelen. Legt men hem de muzijk het onderstboven op den lessenaar, dit hindert hem geenszins in de even juiste als vaardige uitvoering. Zelden oefent hij zich; hij stemt, even voor de uitvoering, slechts zijne viool; en het is daarmede geenszins gelegen als met den vermaarden Lulli, die zich vrij wat daarop liet voorstaan, dat hij niet, gelijk zijne confraters, repetitiën of oefening noodig had, en wien men inderdaad nooit op zijne kamer hoorde spelen; tot dat het toeval eindelijk deed ontdekken, dat hij zijn strijkstok met zeep in stede van hars bestreek, en door dezen kunstgreep zijne eigenliefde had gestreeld, zich het *air* gevende van een Natuurgenie te zijn.

Na aldus den man te hebben doen kennen, blijft ons nog overig, den aard van zijn talent te kenschetsen, en te pogen, zijn geheim te ontraadselen. Maar het laatste is door de grootste muzijkkenners vrugteloos beproefd, en, zoo lang Paganini niet goedvindt ons het zelve in te wijden, moeten wij ons te dezen met gissen behelpen. En wat het eerste betreft, men moet hem hooren, om er over te oordeelen, en één Concert van hem leert ons te dien opzigte meer, dan alwat wij deswege uit de werken, die tot dusverre hierin ons ten gids verstrekken, kunnen ontleenen.

Paganini behoort tot geene der scholen. Schepper eener oorspronkelijke manier zal hij misschien altijd eenig en onnavolgbaar blijven. Onder zijne hand veranderen, als 't ware, de vioolsnaren van natuur; hij deed ons, vóór hem onbekende, toonen hooren, en speelt met bezwaren, die tot duslange onoverwinbaar schenen. Vraagt men hem, van welke middelen hij zich bediend hebbe, om tot die hooge volkomenheid te geraken, hij antwoordt droogjes: « Elk heeft zijne kleine geheimen." En het is blijkbaar, dat hij iets verborgen houdt. Het openhartigst liet hij zich te dezen uit tot den Heer Schottky, die er ons het navolgende van verhaalde: « Paganini verklaarde mij, dat hij eenmaal, aan het einde zijner muzikale loopbaan gekomen, aan het publiek een geheim zal openbaren, waaraan nog geene muzijkschool heeft gedacht, en van zulk eenen aard, dat een jongeling door middel van hetzelve, in drie jaren tijds tot denzelfden trap van volkomenheid kan geraken als hij, die, langs den gewonen weg, tien jaren verliest in dagelijksche oefeningen. Bij geuiten twijfel deswege herhaalt hij steeds, op den toon der opregtste overtuiging: « Ik heb niets gezegd, dat zweer ik u, dan het geen waar is; en ik geef u volle vrijheid, mijne belofte openbaar te maken. Eén persoon slechts, de Heer Gaetano Ciandelli, te *Napels*, is bewaarder van mijn geheim. Sinds lang speelde hij, zeer middelmatig, de violoncel, en werd algemeen voor een zeer gewoon muzikant gehouden. Een levendig belang in den jongeling stellende, besloot ik, hem mijne ontdekking mede te deelen. Na verloop van drie dagen deed zich in hem reeds eene groote verandering bespeuren, en thans verrukt hij zijne toehoorders door de zuiverste en smeltendste toonen." — Meermalen maakte de groote kunstenaar gewag van den zoon eens *Genueschen* handelaars, met name Camillo Sivori. « Deze jongeling," dus verhaalde hij zelf, « had nog naauwelijks zeven jaren bereikt, toen ik hem in de beginselen der toonkunst onderwees. Na verloop van drie dagen speelde hij reeds eenige ligte muzijkstukken, zoodat elk uitriep: « Paganini heeft een wonder verrigt!" Na nog veertien dagen liet hij zich in het openbaar hooren. Ik moet hier echter bijvoegen, dat de bijzondere volkomenheid van zijnen muzikalen zin de lessen, welke ik hem gaf, niet weinig verligtte. Overigens, wanneer mijn geheim bekend zal zijn, zullen de kunstenaars den aard der viool dieper leeren bestuderen, als zijnde dit instrument honderdmaal rijker, dan men gewoonlijk denkt. Mijne ontdekking ben ik geenszins aan het toeval, maar aan ernstige nasporingen verschuldigd. Eenmaal zal men tot mijn stelsel van oefening geraken. De tegenwoordige leerwijze, meer geschikt om de leerlingen te verwarren dan voort te helpen, zal voor de mijne plaats maken, die slechts eene bestendige oefening van 5 a 6 uren daags vordert. Het is eene grove dwaling, het geheim te zoeken in mijne wijze van de viool te stemmen, of in mijne behandeling van den strijkstok. Er behoort vernuft toe, om van mijn geheim partij te trekken."

Zal nu, dat groot geheim eenmaal opgeklaard zijnde, een aantal kweekelingen verrijzen, die met hunnen meester zullen wedijveren, of wel, hetzelve bestendig hem te overtreffen? Zou het mogelijk zijn, het in het werktuigelijke nog verder te brengen? Ziedaar vragen, die wij ons niet zullen vermeten te beslissen! Er was geen tijdperk, waarin zekere kunstenaars niet werden opgehemeld als onnavolgbare meesters; er was geene eeuw, die niet in hare voornaamste *Virtuosen* de volmaaktheid meende te zien; maar steeds hebben volgende eeuwen de grenzen der kunst verder uitgebreid. De meest gegronde bewondering van tijdgenooten geregtigt geenzins tot toekomstige werken, als 't ware, bij voorraad te veroordeelen. Perken te stellen aan het menschelijk vermogen, wie is dat anders, dan de natuur der kunstmiskennen, wier gebied onbepaald, ja oneindig is?

ADVERTENTIEN.

Uit krachte van het appointement, verleend bij het *Hof van Civile en Criminele Justitie der Kolonie Suriname*, ad. 31 Augustus 1831; op het request aan hetzelve gepresenteerd door ABRAHAM VAN MEERTEN en JAN DE JAGER Ezn., in qualiteit als speciale gemagtigden en ten deze bijzonder geautoriseerden van *Mr PIETER DE GIJSELAAR, Mr. JACOBUS JOHANNES UITTEREIJ STERLING, Mr. JAN SMITS VERBURG, RODOLPHE LE CHEVALIER, PIETER PORTIELJE AMBz., JOHANNES BERNARDUS STOOP, JAN COENRAAD DUURING, MATTHIJS WESTENDORP, BERNARD ROELOFSZ* en *GERARDUS BLANCKE*, in hunne relatie van geqnalificeerden der geinteresseerden in de Negotiatie, gevestigd op Hijpotheken van Plantaadjen in deze Kolonie, opgerigt in den Jare 1769, door *WILLEM GLIMFORT* en *RODOLPHE LE CHEVALIER*, en thans onder Directie van *RODOLPHE LE CHEVALIER* en *PIETER PORTIELJE ABMz.*, blijkens acte van qualificatie, onderteekend te *Amsterdam* in het Jaar 1829 den 19 Januarij en volgende dagen, door de meerderheid van de aandeelhouders in de bovengemelde Negotiatie, en Acte Substitutie den 31sten Januarij 1831, voor *Mr. JOANNES COMMELIN*, openbaar Notaris, residerende te *Amsterdam*, in tegenwoordigheid van Getuigen gepasseerd, om daarbij aangevoerde redenen verzoekende, dat het den Hove moge behagen de voorz. Acte van qualificatie door deszelfs homologatie te bekrachtigen, ten dien effecte dat dezelve Acte van qualificatie ook voor de niet geteekend hebbende aandeelhouders verbindend zal zijn, en der Supplianten Principalen het vermogen zullen hebben; om krachtens dezelve Acte, de Plantaadjen dier Negotiatie met derzelver Slavenmagten en verdere toebehooren, hetzij in het Moederland, hetzij binnen deze Kolonie, op de bij voorzeide Acte van qualificatie bepaalde voet en wijze te doen verkoopen, en het zuiver provenu ponds ponds gewijze, tegen uitreiking der Obligatiën, onder de aandeelhouders uit te keeren. Worden bij deze de houders der aandeelen in boven vermelde Negotiatie, die de voorsch. Acte van qualificatie niet hebben onderteekend, opgeroepen om op den *eersten* Maandag in de maand Maart 1832, des voormiddags ten *acht* uren, te compareren voor Heeren Commissarissen uit welgemelden Hove, die hen lieden zullen hooren en den Rade rapport doen, om, hetzij dezelve aandeelhouders opkomen dan niet, op den voorm. requeste te worden gedisponeerd, als zal bevonden worden te behooren.

Kunnende inmiddels van het voorzegde request en bijlagen, inzage worden genomen ter Griffie van voorschreve Hof.

Paramaribo den 15 *September* 1831.

H. HEIJLIDEIJ C. Jz.,
Advocaat.

Banannen-Leverancien, worden tot verminderde prijzen aangenomen op de Plantagien *Livonia*, *Klein Lunenburg* en *Nortevreugd*. — Nader te bevragen ten Kantore van C. L. WEISSENBRUCH.

De ondergeteekende heeft ontvangen per het Schip *Diana*, Kapt. HENDK. WENTE, beste extra ordinair Rosan Margo Medoc Wijn in Kisten, Hochheimer van 1802, 1810, 1812 in Kisten, en nog voorradig velesoorten Dranken; alsmede versche Provisien en veel meer andere Goederen.

Paramaribo, den 14 *September* 1831.

BARTUS VAN EMDEN.

TE KOOP:

Steenen, Kalk en Cement; te bevragen bij

JACQUES DE RANDAMIE.

Kapt. H. WENTE, voerende het Brik-Schip *Diana*, is voornemens den 22 dezer, de reis naar *Nickerie* en verders naar *Amsterdam* aan te nemen.

S. O. FUCHS,

Bied tot billijke prijzen te koop aan: eerste kwaliteit Eau de Cologne; 2 draads Visschersgaren; Linnen; Vriesch Bont; Haarlemmer- en Duitsche Boekjes Streep; Greas; Platilljes; ord. Servietgoed; wit en gekleurd hennepen Dril; Callicoes; garen- en katoenen Tule; met kante dito; zwart Princesof; Dames Stroohoeden; hooge jongens Schoenen met gespen; Medicijn Kurken, enz.

Ter Drukkerij van de Erven C. J. FUCHS.